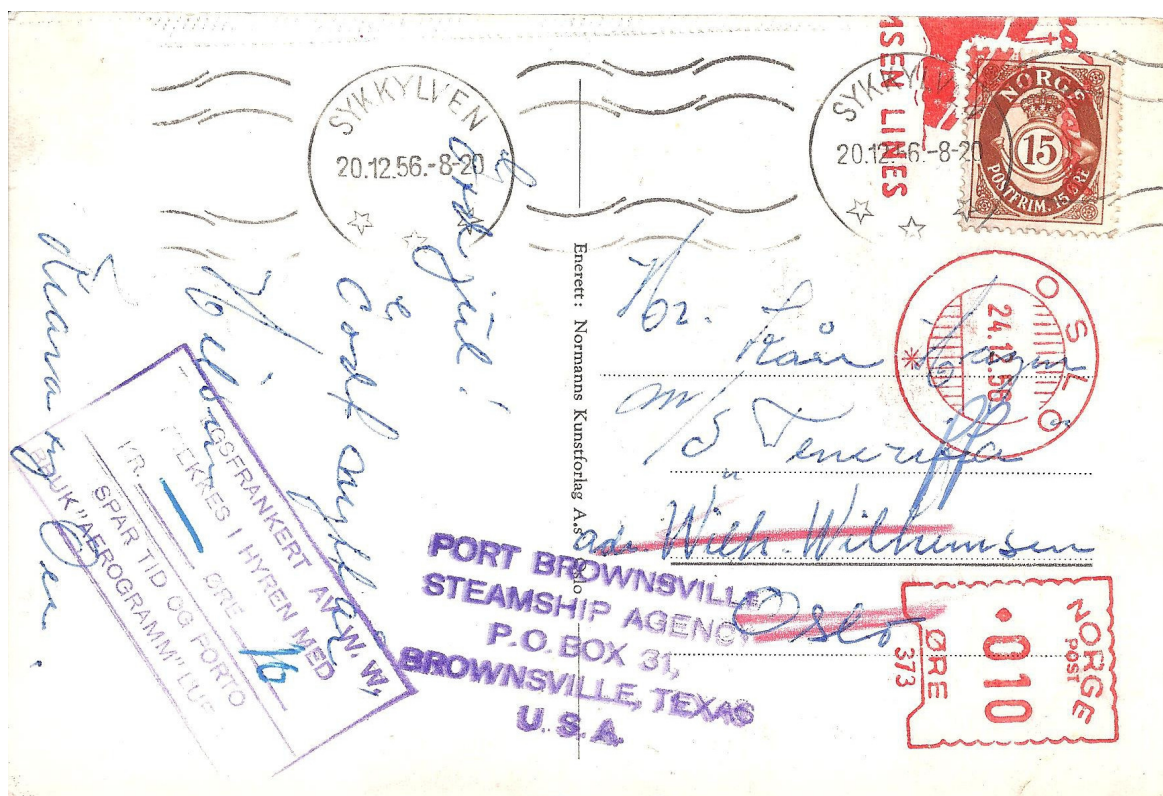

TREKK ELLER IKKE

av
Tore Haga

Stussbrev er et kjent fenomen. En definisjon som kan passe til denne artikkelen: Brev som er adressert til person på norsk adresse, oftest skipsmannskap, så omadressert til utenlandsk adresse og i den anledning oppfrankert og sendt enkeltvis i posten. Videre kjenner vi til såkalte rederibrev til sjømenn, mottatt hos vedkommende skipsrederi og etter postbehandling videresendt i samlekonvolutt til skipet i utlandet. Disse hadde avsender ofte frankert for utenlandssending, mens andre trengte oppfrankering. Disse oppfrankeringene påførte naturligvis rederiet utgifter.

Mange har hørt og lest om tilfeller der rederiet har belastet mannskap den utgift som oppfrankering av post til vedkommende hadde medført, og at merknad om dette ble påført sendingen. Vi skal se på to slike; ett kort og et brev.

Her var det Wilh. Wilhelmsens rederi som julaften 1956 videresendte et julekort til Kåre Hagen ombord på M/S Teneriffa, som nok var på vei til Brownsville, Texas. Kortet er oppfrankert med 10 øre, og dette ville rederiet trekke i Kåre Hagens hyre, slik det fremgår av stampelet til venstre. Oppfordringen om å bruke aerogram skulle naturligvis føre til at rederiet fikk mindre bry med å gjøre trekk i hyren og å oppfrankere mannskapspost. Omadressering enkeltvis eller med samlekonvolutt måtte de nok fortsatt bry seg med.

To år etter dette feiret jeg selv julaften i utlandet. Med M/S Ragni, hvor jeg var dekksgutt, kom vi den dagen til Hull. Der var mitt første møte med en engelsk pub ved navn The Red Lion, hvor der var fullt hus på julaften. Dette husker jeg godt, men jeg kan ikke huske om jeg som mannskap noen gang ble trukket for portoutgifter. Egentlig var det neppe så aktuelt, for vi var temmelig ofte i Norge, og eventuell post kunne da fås uten oppfrankering. Derimot sendte jeg av og til postkort hjem, og jeg har fortsatt et kort som jeg sendte fra Leningrad, som byen het da.

Ellers nevner jeg at i min tidligere artikkel på denne nettsiden, der jeg skrev om tre uvanlige rederibrev, bar ingen av de der viste konvoluttene noen melding om trekk i hyren. To av dem var - i likhet med de to som her er omtalt - sendt på 1950-tallet, og det ene var oppfrankert med så mye som 90 øre for å dekke flypost i tillegg til utenlandsporto. Jeg må innrømme at de få tilfellene (4-5

stykker) jeg har sett av melding om trekk i hyren, alle har vært på omadresserte brev og kort, men jeg ser ingen grunn til at slik praksis ikke skulle omfatte også post som har gått i samlekonvolutt.

Stussbrevet som vises nedenfor, er spesielt fordi konvolutten først er påført stempel om trekk i hyren, men så er stempelet strøket over.

Brevet er sendt fra New York i november 1958 og ble av Høeghs rederi i Oslo omadressert til Colombo. I den anledning ble det hos rederiet gjort forberedelser til å debitere selveste kapteinen på M/S Høegh Silvercrest, formodentlig med en hel krone, slik oppfrankeringen viser. Imidlertid må det ha slått dem at dette trolig ikke var privatpost, men at det kunne være at avsenderen ville henvende seg til Finn Laache Crøger i rollen som kaptein, ettersom brevet var sendt fra det norske generalkonsulatet i New York. Da ville det nok være best om rederiet tok utgiften selv.

Det var den gangen en krone var såpass mye verd at den hadde et drøss med mindre mynter under seg.